

POLGÁRI JOG

KÖZGAZDASÁG ÉS PÉNZÜGY

Egy beszéd margójára.

Egy kis tábor — amely a személyi összetétele révén benne tömörülő intellectualitás alapján haladta meg egy asztaltársaság jelentőségét, — tíz év előtt elindított egy kedvezményezést, a társaság ünnepélyesnek szánt, a barátságnak szentelt vacsoráját, amely évről-évre személyileg bővült és eszmei tartalmában megnövekedett, hatóerejében megízmosodott. A mai helyzetkép szerint a vacsora az ügyvédség ünnepi gyülekezője, amelynek csak szervezője, sok fáradságos munkával rendezője az a baráti csoport, amely ezt a vacsorázást nyilván minden nagyobb ambíció nélkül annakidején a napi szürkeségből kikiváncsozó egyszerű baráti összejövetelnek képzelte el.

Minden társadalmi méretűvé nőtt megmozdulásnak, minden az intézménnyé növevő elérése sikernek nyitja van. Nyilvános, a sokak ítélete által hitelesített sikernek tárgyi feltétele van. Egy közszükséglet kielégítésének vonalába kell esni, a lelkek várakozásának megfelelni annak, ami lassabb, vagy gyorsabb ütemű fejlődéssel a nyilvánosság jellegét juttatja valaminek, ami „helyi érdekű”-nek indult el.

Ady Endre egyik kurucz versében Esze Tamással invitálta Rákóczit e szavakkal: „Rákóczi, *akárki* jöjjön valahára”. Aki jön — azt a történelmi szükség Rákóczivá növeszti.

A szolidaritási serlegköszöntős vacsora karrierje mögött is megleled a nagy — az ügyvédség tömegeit átfogó, távolabbi kisugárzásaiban egész társadalmunkra kiható vonzóerőt — azt az éhséget, amely a léleknek nemesebb étvágyát jelzi, mely, hogy megint Adyt idézzük: „éhe a szépnek, éhe a jónak, hajt titeket”.

Meg kell látnunk a siker nyitjául a témát, a mi önképzőköri sekélyességre juttatna, ha az idők méhe nem tudna bele oly magasabb eszmei tartalmat, amelynek kimondása valamennyiünk szükséglete, végighallgatása a szükségérzet éhségcsillapítása. — (A témán felül jelentős szerep jutott az előző jeles szónokok kitűnő gardájának.)

A lelkeknek ez az éhsége kritikai szembefordulás egy adott történelmi helyzet lelki keresztmetszetével — felső felfokozott-

ságában, a gyűlölet szellemével szemben. Politikai írók — az államtudomány tudósait, nem a közírókat értve — hirdetik a háború erkölcsi próbatevő erejét. A legtulzóbb pacifistának sem kell tagadni, hogy az egyéni élet feláldozása az erkölcsöt formáló közösségi érzésnek győzelme az individualistikus önzés felett, és ha kisebb rangban, de ebben a glédában sorakozik minden nélkülözés és fájdalom terhének elviselése. De minden háborúhoz legalább két hadviselő fél, két szembenálló közösség kell, és a maga kebelén belül a legteljesebb összeolvadottságot, egy milliós hajtású individualitást is mutatja mindkét közösség, — a háború törvénye, lélektana alapján egymást idegennek és óhatatlanul gyűlöltnek érzi. A háború, amely közösségeket hatványozottan olvaszt egybe — ugyanakkor hatványozottan szét is választja, el is különíti. Egy nemzet tagjai között a háború a közösség erejét oly mértékre növeli, ami csendes békeidőknek sohasem sikerül, de a szétválasztó, bomlasztó erőket is szükség-szerűen kitermeszti. A háború összeforrasztja a nemzetet, szétbomlasztja az emberiséget. Philantropiát, emberséget, jogtisztelket követelünk, a gyűlölet alacsonyrendűségét panaszoljuk, de ugyanakkor urbi et orbi, magunk vagyunk tanító mesterei, példaadói annak, mit másban ostorozunk. Az ellenségeskedés kiváltása erkölccsé duzzasztotta önmagát és amikor a háború nyílt sebe behegedt, a seb környék még mindig lobosodó állapotban maradt — az elzárkózás, autarkia, sűrű vámsorompók, osztályok és fajok szerinti éles elkülönítés a lobosodás külső tünetei.

A jogász — a rideg, érdekeket gondozó jogász, de aki egy személyben a mestersége első hivatását a társadalom megszervezésében a társadalmi rend kialakításában, megszilárdításában látja, kellett hogy meglássa ezt a beteg állapotot, a szeretetlenségnek, az egymásra utaltság érzése hiányának ezt a végzetesen magas fokát.

A szeretet szavának hirdetése utáni lelki éhség jóleső jele egy finomabb lelki kulturának, az elharapózott szeretetlenség világveszedelmére való ráeszmélésnek.

Murányi László remekbe szabott beszéde ettől a gondolat-körtől izzásig fűtve, ismételte meg döbbenetes és tisztító erővel a világtörténelmi Quo vadis-t. Bátor kiállása, profétai erejű hitvalló megnyilatkozása lenyűgözően fogott meg mindenkit. A távlat, amelyet az egész beszéd — nem teljes; de egész beszéd — kivetített, már nem is világtörténelmi volt, hanem ezt meghaladóan, biológikus, természettudományi. Örök életre való emlék, amit a Kentaur szobráról szólva mondott és ami odaillik a világirodalom legnagyobb íróinak legmélyebb meglátásai sorába: az emberi testrészt önfeledt erő kifejtéssel válni, kiszakadni készül az állati testből. Az emberségért folytatott, ma inkább így stilizálnók — az emberségért folytatandó gigantikus

küzdelem symbolikus képe önmagunk megnevesítéséért, az állatiság béklyóiból való megszabadulásért.

Ez a beszéd, amely néhány száz főnyi közönséghez szólott, — szól az egész nemzetnek és túl határokon, túl messzi tengereken, szól az emberségéről megfélekedezni látszó egész emberiségnek. Szellemi exportcikké kellene fejleszteni a kentaur hasonlatot és a világ sok-sok súlyos szavú szónokára ennek plagizálását kötelezővé tenni.

Az aristotelesi poétika a tragédia gifejletének a katharsist, a lelki megtisztulást tartja.

Ennek a katharsisnak, a lelkek megtisztulásának nemes vetretű példája volt Murányi László beszéde.

Cincinnati ugyanaz az emberi érték marad, ha soha el nem hagyja falusi magányát és nem válik történelmi alakká. Jóleső tudat, hogy a magyar ügyvédség erőtartalékai ilyen tartalmi és ethikai értéket foglalnak magukban. Murányi László beszéde az ügyvédség nagy ethikai értékének dokumentuma lesz, amikor az idő feltarthatatlan fejlődésével a mai jelen a történelem anyagává idősül.

A rokoni tartási igény érvényesítése.

Irta: *dr. Csorna Kálmán*, székesfőv. árv. elnök.

A családjogi tartási kötelességen alapuló igények érvényesítését az esetre, ha az eltartásra kötelezett ebbeli kötelességének meg nem felel, részben bírói, részben pedig közigazgatási úton lehet megvalósítani.

Az erre vonatkozó hatásköri jogszabályok meglehetősen bonyolult, complex tömkeleget alkotnak, amelyeket a következőkben ismertetünk.

1. A törvényes kiskorú gyermek tartásának kérdésében az 1930: 34. t.-c. 137. §-a szerint a gyámhatóság határoz. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a házassági per folyamán a házassági per bírósága szükség esetében ideiglenesen határozzon ebben a kérdésben, ha a gyámhatóság nem határozott. A felbontó vagy ágytól és asztaltól elválasztó ítéletben a házassági per bírósága szükség esetében akkor is határoz a gyermek tartása kérdésében, ha gyámhatóság már határozott.

E törvényhely helyes értelmezéséről kiadott 204.500/1931. B. M. sz. rendelet értelmében a törvényes gyermek tartása kérdésében a gyámhatóság határoz, ha a gyermek:

1. a házasságban együttélő szülőktől vagy azok egyikétől vagy másikatól követel tartást,
2. egymástól különváltan élő szülőitől vagy egyik-másiktól követel tartást, akár van közöttük házassági per, akár nincs,